

Evrim teorisi, TRT denetiminden geçmedi

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E2667

Bir Amerikan şirketi tarafından hazırlanan 26 bölümlük "Dünya Tarihi" adlı dizide, insanın maymundan türediğini anlatan bölüm, TRT Denetim Kurulu tarafından makaslandı. Bu nedenle "Dünya Tarihi", insanın oluşumundan değil de insanın avlanmasından başlatıldı.

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — Televizyonda perşembe günü yayımlanmaya başlanacak olan "Dünya Tarihi" dizisinin "insanın başlangıcı" adını taşıyan ilk bölümünde, insanın maymundan türediğini anlattığı bölümler TRT Denetim Kurulu tarafından makaslandı.

Bir Amerikan televizyon şirketi tarafından 26 bölüm olarak hazırlanan ve dünyanın tüm kıtalarında, Okyanuslar'daki adalarda yaşayan insanların, tüm başarı ve acılarıyla anlattığı dizide dünya tarihi ilkel insandan başlatılıyor. İnsanoğlunun başarılarının anlatılmasına, "Bu öykümüze başlarken önce insanoğlunun kökenine inmemiz, nereden geldiğimize ve hayvan olan

ilk atamızdan nasıl farklılaştığımızı bir göz atmamız gerekir" denilerek başlanan dizide insanın köklerinin, tropik Afrika ormanlarında, en az on milyon yıl öncesine dayandığı anlatılıyor. Ancak bu noktadan sonra insanın maymundan türediğini anlattığı uzun bir bölüm TRT tarafından kesilince, orijinalinde insanın oluşumundan başlatılan "Dünya Tarihi" TRT tarafından insanın avlanmasından başlatıldı.

İlk bölümünün başında dizinin içeriği anlatılırken "Bu dizide, insanın akrabası olan maymun cinsinden nasıl farklılaştığı, vahşi kırlarda toprağı işleyerek, ormanları açıp bataklıkları kurutarak ve bol miktarda yiyecek üretebilmek için buraları tar-

la ve otlaklara dönüştürerek, adım adım dünyaya hâkim olduğu anlatılıyor" tümcesinde, "insanın, akrabası olan maymun cinsinden nasıl farklılaştığı" sözlerinin atılmasıyla başlayan evrim teorisi temizliği, insanın öyküsünün, hayvan olan ilk atasından nasıl farklılaştığına göz atılması gerektiğinin belirtildiği bölümle devam edildi.

DAYANILAN KAYNAK

TRT denetimi tarafından, insanın maymundan türediğinin anlatılması nedeniyle dizinin makaslanan uzun bir bölümünde şu sözler yer alıyordu:

"İnsan evrimi uzun, karışık, yer yer de karanlıktır. Bu konuda dayandığımız tek kaynak, yer yüzünün uzak, vahşi köşelerinde arkeologlar ve antropologlar tarafından bulunan, dağınık durumdaki fosilleşmiş insan kemikleridir. Biz insanlar, bütün canlı türlerinin içinde 'homo sapiens', yani 'insan' denen cinse aitiz."

İlkel insan görüntüleriyle verilen bu sözlerden sonra, "kuru

kafada göz çukurlarının" görüntüsü eşliğinde "cinsimizin kökleri, tropik Afrika ormanlarında en az 10 milyon yıl öncesine dayanır" biçimde sürdürülen insanın oluşumu şöyle anlatılıyordu:

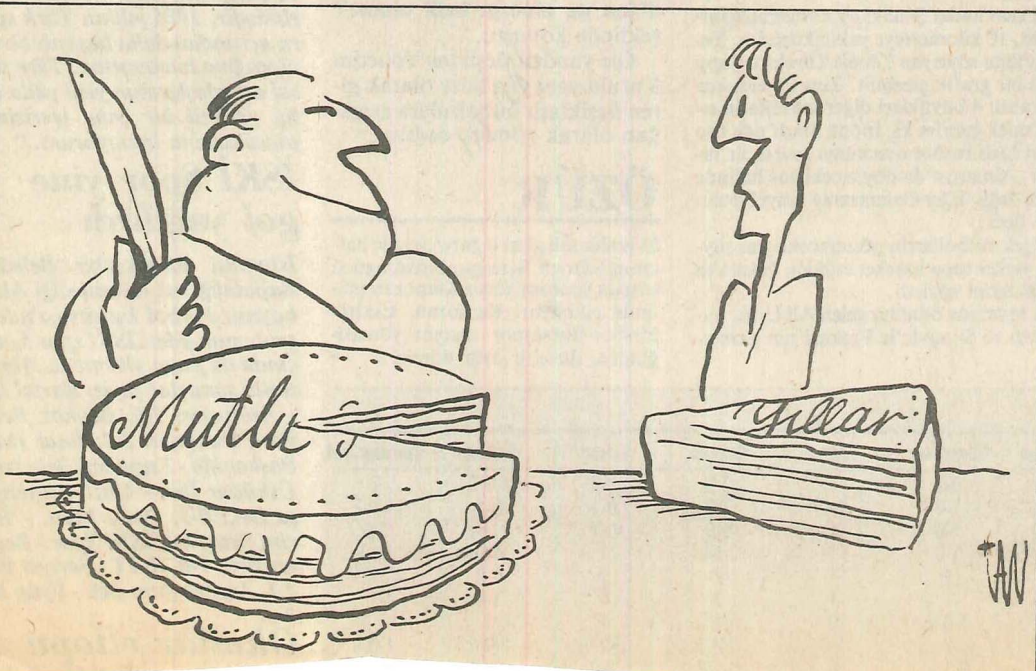
"İnsanoğlunun en eski ceddleri, geniş çeneli, güçlü kol ve elleri olan maymun benzeri yaratıklar ilk o zaman ağaçlardan inerek yerde yaşamaya ve ayakları üstünde yürümeye başladılar. Ve işte o zamandan itibaren maymun cinsi ile bu insanı ilkel yaratıkların yolu ayrıldı. Maymun soyu, ağaçlarda yaşayan bir tür olarak kaldı."

MAYMUNDAN FARKLILAŞMA

Bu bölümden başka TRT tarafından kesilen bölümlerde insansı yaratıkların ayakları üzerinde yürümeye ve ağaçları terk ederek yerde yaşamaya başladıklarının ancak tahmin edilebileceği belirtilirken, şematik görüntülerle insanın maymundan nasıl farklılaştığı, bugünkü insanın kemik yapısının aynı olan iskeletin 50 bin yıl önce yaşayan insanlarda görüldüğü ve insan beyninin bugünkü ortalaması olan bin 500 santimetre küpe o zaman eriştiği anlatılıyordu.

TRT tarafından kesilen bölümlerde, elli yıldan beri değişik iklim ve çevre koşullarına uyum sağlamak üzere deri renginde ve yüz hatlarında farklılıklar oluştuğu, Moğollar, Kafkasyalılar, zenciler gibi çeşitli ırkların da böylece ayrıldığı fakat insan vücut yapısında ve zeka kapasitesinde hiçbir önemli değişikliğin olmadığı, evrimsel gelişmenin esas aşamasının tamamlandığı anlatılıyordu.

Evrim teorisinin anlatıldığı bu bölümlerden başka dizide sık sık görülen çıplak insan görüntüleri de TRT tarafından özenle ayıklandı. Ayrıca dizinin üç ve dördüncü bölümlerinde yer alacak olan eski Yunan uygarlığının da aynı şekilde sıkı bir denetimden geçeceği öğrenildi.



'Polis sansürü' değil

(Baştarafı 1. Sayfada)

okuru şaşırtacak belki 'ağır sansür' deyişimiz. Ama, ne yazık ki gerçek durum bu. İyi niyetli bekleşimlerin, hatta tasarıya sahip çıkışlarının bir sonuç vermediği bir kez daha kamıtlandı böylece. Sinema camiamız bütünüyle destek oldu tasarıya. ANAP milletvekilleri Nihat Akpak ve Süha Tanık'ın hazırladıkları tasarıyı başından bu yana yapıcı önerilerle destekleyen sinemacılar, konuyu daha ayrıntılı irdeleyen ve görece olumlu hükümler taşıyan SHP'li İçel Milletvekili Edip Özgeç'in "Türk Sinema Kanunu Teklifi"ni komisyonunda Akpak-Tanık'ın teklifiyle birleştirmeye ikna ettiler. İyi niyetli çoğunluğun bir tek amacı vardı: Uygulamaya ilişkin pek çok konuyu yönetmeliklere bırakarak Akpak-Tanık teklifinin fazla tartışmaya yol açmaksızın Meclis'te kabul edilebileceğini düşünüyorlardı. Nitekim, düşündükleri gibi oldu. SHP grubu genel kurul görüşmeleri sırasında ne yapacağını bilemez bir konumda kalmıştı (Tıpkı, bu tasarıya yüklenirseniz, yasallaşması engellenebilir, oysa bu, sinemanın son kurtuluş umududur, denilerken en azından sessiz kalmaya itilen bizler gibi.) Birkaç SHP milletvekili, bazı maddeler üzerinde söz alarak, tasarıda getirilen Türk sinemasını geliştirmeye değil, iyice geriletmeye hizmet edebilecek hükümlere dikkati çektiler. Ama genel tavır sinemanın acil sorunlarından bazılarının çözümler getirebilecek bu tasarınnın Meclis'ten çıkması adına yasanın "sıkı denetimci" özünü göz yummaktan yanaydı sanki. "Günahı, sevabı sinemacıların boyununa. Bizden bu yasayı desteklememizi istedikler, ne yapalım" demek bir siyasi partiyi sorumluluktan kurtarırmı, kurtarmaz mı tartışmasını bir yana bırakarak, yasa da yer alan hükümleri ele alalım dilerse. Öyle ya, artık bizim de bir "kanun"umuz var ve kimse bizi "Siz eleştiriyorsunuz bu tasarı yasallaşmadı" diye suçlayamaz.

Evet, artık bizim de bir "kanun"umuz var ama, bana öyle geliyor ki sinemamızın yazgısı bu yasa ile de değişmedi. Bu güne dek yalnızca sansür amacıyla bu alana eğilen devlet, bu kez de birkaç olumlu hüküm içeren bir başka sansür yasası ile karşımıza geldi. Tasarınnın genel görüşmesi sırasında ANAP grubu adına konuşan Nihat Akpak, yasanın amacını şu veciz sözlerle ifade ediyordu. "Sinemanın zapt-ı rapt altına alınması, teşvik edilmesi!" Bu sözlerin yan yana yer almasına hiç şaşırmadınız değil mi?

Sayın Bakan Taşçıoğlu, tasarıyı savunmak amacıyla yaptığı savunmada "polis ağırlıklı sansürü rahatlatmak"tan, "mümkün mertebe (!) sanatta da liberalizm"den söz etti. "Sansür" sözcüğünün yerine "denetim"i yerleştiren, bir "rahatlama" oluyor anlaşılır. Ama ne yazık ki tasarınnın hazırlanması sırasında sinemacı dostlarımız bu aldatmacanın kucağına düştüler. Sandılar ki gerçekten daha olumlu bir denetim kurulu kompozisyonu, daha "çağdaş" denetim-ilkeleri ile karşılaşacaklar. Hatta "denetim isteğe tabi olacak" sözüne bayağı inandılar. Ama karıştırdığımız yasa hiç de öyle söylemiyor. Evet "denetim isteğe bağlı" ama, kimin isteğine? Bunu birazdan göreceğiz. Sinemamız bir kez daha aldatıldı, demeye gönül elvermiyor insanın. Dileğimiz o ki, yanılan biz olalım, yasanın hükümleri sonsuz bir iyi niyetle ve politik ayırım gözetilmeden uygulanısın.

Amaç ülkeyi tanıtmak mı?

"Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu" nun amaç maddesi aynen şöyle diyor: "Bu kanunun amacı, kültürel yakın münasebeti (demek ki, bu alanlar kültürün parçası değil, yakın münasebeti olan alanlar mı!) ve yaygınlığı sebebiyle, kitle haberleşme vasıtalarının en mühimlerinden olan sinema, video ve müzik eserlerinin eğitici, öğretici, kültür yayıcı ve aktarıcı, ülkemizi tanıttıcı fonksiyonlarına işlerlik kazandırmak, yapım, denetim, programlama konuları ile teknoloji kullanımını vâkıfından gel-

nünden bu kanunda tanımlanan eserlerin yetkililerce incelenmesi."

Meclis'teki görüşmeler sırasında MDP'li Ferit Melen'in bile bu maddeye karşı çıkması, "getirilen tasarınnın anayasasının fikir - sanat özgürlüğü maddesi ile çeliştiğini" söylemesi yasanın niteliğini açıkça ortaya koymuyor mu? Melen "Örf ve adetlerimize uymuyor diye uluslararası sanat başarılarının engellenebileceğini" dikkati çekerken, Sayın Kültür Bakanı, "Ahlaka, inançlarımızı, toplumun reaksiyonlarına bakmak zorundayız. Maddenin anayasaya aykırı olmadığını düşünüyorum" diyebiliyor. Maddenin "Anayasasının, bilim ve sanat hürriyeti ile temel hak ve hürriyetlere ilişkin maddelerine aykırı olması" nedeniyle tasarıdan çıkartılması yönündeki önerge ANAP'lıların oylarıyla reddedildikten sonra, "denetim"i açığa kavuştururken 6. maddenin görüşmeleri oldukça sakin geçti ve taslağın en kritik yanlarından biri olan bu madde, öze ilişkin ciddi bir eleştiriye bile maruz kalmadan kabul edildi. Bu maddenin getirdiği tek olumlu hüküm, senaryo denetiminin isteğe bağlı tutulmasıydı. Ne var ki, bunun da uygulamada fazla bir değer taşımayaacağı, yapımcıların 40-50 milyonluk bir yatırımda, ülke gerçeklerini ve sansürü düşünerek böyle bir riski göze almayacakları söylenebilir.

Yasa ile üç kademeli bir sansür uygulaması getiriliyor. "Eserler" önce bakanlıkta kurulacak bir alt komisyon tarafından izlenecek, denetlenmesi gerekli görülmeyen eserlerin tescilli yapılar, işletme belgeleri verilirken, "denetlenmesi gerekli veya zorunlu görülenler" denetim kuruluna gönderilecek. Bu üç kişilik kurulun kimlerden oluşabileceğini (tabii ki hepsi bakanlık memuru olacak), hangi filmlerin geçer belgesi alıp, hangi filmlerin denetime gönderileceğini varın siz düşünün.

Bir de şu "çağdaştırılmış" denetim kurulu kompozisyonuna bakalım. Eskiden 5 üyeden oluşan kurul, 9 üyeden oluşuyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, bir yapımcı ve bir sanatçı. Böylelikle daha önce sinemayla uğraşmayan Milli Eğitim ve Dışişleri bakanlıklarının yanı sıra, Milli Güvenlik Kurulu da sinemayı görev sahası içine almış oluyor. Kurulun kompozisyonu bu olunca, ilgili bakanlığın İçişleri değil de Kültür ve Turizm Bakanlığı olması, neyi değiştirebilir acaba? Bir tek pratik yararından söz edilebilir: "Kötü niyetli" ağzlar "polis sansürü" sözünü dillerine dolayamazlar hiç de değilse...

Bu iki kademeli sansürden geçen filmlerin artık serbestçe ülke çapında dağıtılabilmesini, gösterilebileceğini sanıyorsanız, yanlışsunuz. Daha, üçüncü kademe var. Yasanın 9. maddesi aynen şöyle diyor:

"Mülki idare amirleri bölgenin özellikleri sebebiyle toplumsal bir olaya meydan vermesi muhtemel eserlerin dağıtım ve gösterimini, gerekçesini de belirtmek suretiyle yetki ve görev sınırları içerisinde yasaklayabilirler.

Bakanlık veya mülki idare amirlerince yapılacak herhangi bir denetim sonucunda eserin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, milli egemenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak ve genel sağlık, örf ve adetlerimize aykırı bulunması halinde eser yasaklanır ve kanuni takibat açılır." Önce yasaklanıyor film (ya da kaset, plak) kanuni takibat arkadan gelin.

Burada, yasanın en "eğlenceli" yanına değinmek istiyorum. Sinemacıların devletten alacağı paraya "tamah" eden müzisyenlerimiz, gayretçilikleri sonucunda Cumhuriyet tarihinde ilk kez "denetim"e kavuştular. Yasanın kapsamına girdikleri anda sinemaya uygulanan sansür onların da yakasına yapışverdi.

Kuşkusuz müzik sanatçılarımızın korsanlıktan yakınmalarına kayıtsız kalmamak gerekirdi. Ama "ilgi"nin bedeli bu kadar ağır mı olmalıydı? Üstelik, yasanın tabii haklarının

Prof. Kaplan toprağa veriliyor

Kültür Servisi — İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı emekli profesörlerinden, edebiyat tarihçisi, yazar Mehmet Kaplan, perşembe günü Moda'daki evinde geçirdiği bir kalp krizi sonucu öldü. Prof. Kaplan'ın cenazesi bugün toprağa verilecek.

1915 yılında Sivrihisar'da doğan Kaplan, orta öğrenimini Eskişehir Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1939'da İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Aynı yıl, bitirdiği bölümde asistan olarak görev alan Mehmet Kaplan, Namık Kemal üzerine yaptığı çalışmayla doktorasını verdi (bu çalışma 1948'de kitap haline geldi); 1946'da Tevfik Fikret hakkındaki çalışmasıyla (1946'da "Tevfik Fikret ve Şiiri" adıyla kitap haline geldi, 1971'de genişletilerek "Tevfik Fikret" adıyla tekrar yayımlandı) doçent, 1952'de de yeni Türk edebiyatı profesörü oldu. Kurucuları arasında yer aldığı (1958) Erzurum Atatürk Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nı ve rektör yardımcılığı'nı yaptı. 1984 yılında emekli olan Kaplan, Marmara Üniversitesi'nde yüksek lisans dersleri veriyordu. Kaplan'ın cenazesi, bugün Beyazıt Camii'nde kılınacak öğle namazının ardından toprağa verilecek.

Kaplan'ın belli başlı yapıtları şöyle sıralanabilir: "Tanpınar'ın Şiir Dünyası" (1964), "Şiir Tahlilleri" (iki cilt), "Cumhuriyet Devri Türk Şiiri" (1967 ve 1970), "Büyük Türkiye Rüyası" (1969), "Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar" (1976), "Hikâye Tahlilleri" (1979), "Edebiyatımızın İçinden" (1978), "Kültür ve Dil" (1982).

6. Filo Libya

(Baştarafı 1. Sayfada)

rasında. Sirta Körfezi'nde Libya'ya ait SU-22 tipi iki savaş uçağı Amerikan 6. Filosu'ndan havalandıran F-14 tipi savaş uçağıyla havada kaptırmıştı. Amerikan savaş uçaklarının iki Libya uçağını düşürmesi üzerine o dönemde iki ülke arasında büyük bir bunalım yaşanmıştı.

ABD Savunma Bakanlığı Pentagon'dan isminin açıklanmasını istemeyen bazı yetkililerin yaptığı açıklamada, hava tatabikatlarının 24 ocakta başlayıp, 31 ocak tarihine kadar süreceği belirtildi. Yetkililer, tatabikatlar konusunda, Trablus'a bildirime bulunulduğunu belirttiler. Ancak 6. Filo'nun Trablus'a bildiriminde yalnızca, "uçuş harekâtları"ndan söz edilmekteyken, şu anda Akdeniz'de bulunan uçak gemilerinden bir ya da ikisinin Trablus FIR sahasına girebilecek biçimde güneye doğru ilerlediği öne sürüldü.

AP Ajansının ABD yönetimine yakın bazı kaynaklara dayanarak verdiği haberde, hava tatabikatının Libya yönetimine göz dağı için düzenlendiği ve kararın bir süre önce ABD Ulusal Güvenlik Konseyi tarafından alındığı bildirildi.

Türkiye

(Baştarafı 14. Sayfada)

ti ve ABD'nin müdahalesinin

12?

oyunun hiçbir batırını bul- elden iki ka- olmanın mut- rak Batıyı ya- si kursağında " pik daha ve-

ydı bu şekilde ha emin (koz- re doğru koz, n trefli onlusu ru küçük trefli at ne dönerse

nu nasıl plan-

nce dört el ya- ğı zaman da kötü bir karo a "şanssızlık,

karodan kaç ahasına dahi eş karoya ih- ni şekilde ma- eker ve sonra et oyunu ya- şeşkilde önce n dokuzluyu u dokuzluyu

puan.

oğu Pik s s lanlırsınız? miş ve Grif- i kitabında

cezaayı bul- z. i karo kaç- adıkça ka- pifte kupa

asına Batı elden kü- müş ve son lumna rağ-

ke iki karo vererek ba- taraf karo O olsa bile; lemez.)

li. Defansı

arı "Spot- luluştür. de Güneye- siniz. Karp

Pik
s
lanlarsınız?
miş ve Grif
ı kitabında
ceza bul-
z.
i karo kaç-
adıkça ka-
cifte kupa
asına Batı
elden kü-
müs ve son
lumna rağ-
ke iki karo
vererek bar-
taraf karo
O olsa bile;
ilemez.)

li. Defansı
arı "Spot-
lunmuştur.
de Güney-
siniz. Kup
sı yoktur.
yapar) ve
k verin ve
işini biti-

Güney
devam

iz, değil
enklemin
dır ve pi-
ize ikinci

yerde ol-
dönme-
şimdiye
a çalışın.
ile elinde
lemektedir.
llerinden
halde öl-
len birini
unda iki
körü kö-

amaları

oysa,
tarafıta

yimsen
nmaya

azının

yi yo-
çıkışta

Sayın Bakan Taşcıoğlu, tasarımı savunmak amacıyla yaptığı savunmada "polis ağırlıklı sansürü rahatlatmak"tan, "mümkün merite (!) sanatta da liberalizm"den söz etti. "Sansür" sözcüğünün yerine "denetim"i yerleştirince, bir "rahatlama" oluyor anlaşılır. Ama ne yazık ki tasarının hazırlanması sırasında sinemacı dostlarımız bu aldatmacanın kucağına düştüler. Sandılar ki gerçekten daha olumlu bir denetim kurulu kompozisyonu, daha "çağdaş" denetim ilkeleri ile karşılaşacaklar. Hatta "denetim isteğe tabi olacak" sözüne bayağı inandılar. Ama karışımzdaki yasa hiç de öyle söylemiyor. Evet "denetim isteğe bağlı" ama, kimin isteğine? Bunu birazdan göreceğiz. Sinemamız bir kez daha aldatıldı, demeye gönül elvermiyor insanın. Dileğimiz o ki, yanılan biz olalım, yasanın hükümleri sonsuz bir iyi niyetle ve politik ayırım gözetilmeden uygulan.

Amaç ülkeyi tanıtmak mı?

"Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu" nun amaç maddesi aynen şöyle diyor: "Bu kanunun amacı, kültürle yakın münasebeti (demek ki, bu alanlar kültürün parçası değil, yakın münasebeti olan alanlar!) ve yaygınlığı sebebiyle, kitle haberleşme vasıtalarının en mühimlerinden olan sinema, video ve müzik eserlerinin eğitici, öğretici, kültür yayıcı ve aktarıcı, ülkemizi tanıtmı fonksiyonlarına işlerlik kazandırmak, yapım, denetim, programlama konuları ile teknoloji kullanımı yönünden geliştirilmesini sağlamak, Türk sinema ve müzik sanatı sahasında çalışanlara destek vermek, sinema hayatına milli birlik, bütünlük ve devamlılığımız açısından düzen ve ölçü kazandırmaktır." Sinema ve müziğin hangi "fonksiyonlarına" işlerlik kazandırılacağı ve hangi "açıdan" düzen ve ölçü kazandırılacağı gayet açık değil mi? Salt bir karşılaştırma olanağı yaratmak açısından SHP'li Edip Özgeç'in teklifinin amaç maddesini burada yayımlamakta yarar görüyorum: "Türk sinemasının, bir endüstri, bir gösteri (temaşa) ve ulusal bir sanat kolu olarak, çağdaş seviyede teknik, ekonomik ve kültürel olarak gelişmesini, yurt içinde ve yurt dışında daha etkin ve verimli şekilde tanıtılıp, yayılmasını sağlamak, tüm sinema alanına (yapım, yabancı film ithalatı, gösterim, dağıtım, teknik kuruluş, ihracat v.b.) ve bu alanda çalışanlara yasal bir düzen, destek ve güvence sağlamak ve gerek sinema alanı ile olan ilişkilerinde, gerekse başlıbaşına bir görsel - işitsel olay olarak Türkiye'deki video piyasasına bir yöntem, düzen ve ölçü getirmek." Sinema alanını bütünüyle desteklemeye yönelik bir tasarının amaç maddesi hangisi olmalıydı dersiniz?

"Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu" nun getirdiği olumlu hükümlerin, örneğin sinemaya yardım fonunun nasıl işletileceği, hangi ölçülerle filmlere yardım yapılması gerektiğini gösteren bağlayıcı bir hüküm olmuyor mu yasanın amaç maddesi? Evet yasanın 10. maddesi filmlere karşılıksız yardım yapılacağından, bir devlet bankasından en çok 5 yıl vade ile verilecek kredilerden söz ediyor. Ama "Milli birlik, bütünlük ve devamlılığımız açısından" sakıncalı bir film bu yardımlardan yararlanması söz konusu olmuyor elbette.

Gelelim, yasanın 3. maddesinde yer alan "denetim" tanımına. Hep birlikte okuyalım: "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, milli egemenlik, cumhuriyet, milli güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak ve genel sağlık açısından suç veya suç teşvik unsuru ihtiva etmemesi, milli kültür, örf ve adetlerimize uygunluğu yö-

rebilir acaba? Bir tek pratik yararından söz edilebilir: "Kötü niyetli" ağızlar "polis sansürü" sözünü derilerine dolayamazlar hiç de değilse...

Bu iki kademeli sansürden geçen filmlerin artık serbestçe ülke çapında dağıtılabileceğini, gösterilebileceğini sanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Daha, üçüncü kademe var. Yasanın 9. maddesi aynen şöyle diyor:

"Mülki idare amirleri bölgenin özellikleri sebebiyle toplumsal bir olaya meydan vermesi muhtemel eserlerin dağıtım ve gösterimini, gerekçesini de belirtmek suretiyle yetki ve görev sınırları içerisinde yasaklayabilirler.

Bakanlık veya mülki idare amirlerine yapılacak herhangi bir denetim sonucunda eserin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, milli egemenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak ve genel sağlık, örf ve adetlerimize aykırı bulunması halinde eser yasaklanır ve kanuni takibat açılır." Önce yasaklanıyor film (ya da kaset, plak) kanuni takibat arkadan gelsin.

Burada, yasanın en "eğlenceli" yanına değinmek istiyorum. Sinemacıların devletten alacağı paraya "tamah" eden müzisyenlerimiz, gayretçilikleri sonucunda Cumhuriyet tarihinde ilk kez "denetim" e kavuştular. Yasanın kapsamına girdikleri anda sinemaya uygulanan sansür onların da yakasına yapıştıverdi.

Kuşkusuz müzik sanatçılarımızın korsanlığından yakınmalarına kayıtsız kalmamak gerekirdi. Ama "ilgi" nin bedeli bu kadar ağır mı olmalıydı? Üstelik, eserlerin telif haklarının korunmasıyla ilgili yasada yer alan hükümler yakınlarda gözden geçirilen "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" nda zaten mevcut değil miydi? Danıştay'dan çıkması beklenen tüzük, korsanlığı önlemeye yetecek pek çok hüküm içeriyordu. Ama anlaşılın müzik sanatçıları sansür alanında sinemayı yalnız bırakmayarak, bir eşitsizliği ortadan kaldırmayı amaçlamışlardı! Bundan böyle, her plak ve her kaset için bakanlığa başvurulacak, yapıt üç kişilik komisyonda dinlenecek, gerekli görülürse "Denetim Kurulu" na sevkedilecek.

Bu madde görüşülürken SHP Milletvekili Enver Özcan, mülki amirlere verilen bu yetkinin sakıncaları üzerinde uzun uzun durdu, "bir bölgede görülebilen, dinlenebilen bir eserin başka bir bölgede yasaklanması bölücülük olduğunu" vurguladı, yasaklama ile hiçbir soruna çözüm getirilemeyeceğini, erotik filmlerin de yasaklanmaması gerektiğini savundu, ama Sayın Taşcıoğlu kararlıydı: "Biz yasaklarız, gücünüz yetiyorsa siz serbest bırakırsınız!" Sinemayı "kurtaracağız" derken müziği de kurtardık. Dileyelim ki, sıra başka sanatlara da gelsin.

Not: Kuşkusuz, bu yasanın getirdikleri arasında olumlu hükümlerin de yer aldığını ben de biliyorum, ama bu "iyimler" bakışın bize doğruları unutturacak denli yaygınlaşmasına gönülüm elvermedi doğrusu. Ve belki de sinemacı dostları kızdırmak pahasına, tam da yasanın çıktığı gün bu yazıyı yazmak gerekir diye düşündüm. Başta da dediğim gibi, keşke uygulama beni mahcup etse.

Erkan Yüceli anma gecesi

Giriş Ücretsizdir.

Katılanlar

Genco ERKAL

Müjdat GEZEN

Onat KUTLAR

Aziz NESİN

Zeynep ORAL

Ömer ÖZGEÇ

Doğu PERİNÇEK

Rahmi SALTUK

Nur SÜRER

Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu

Tarih : 27 Ocak Saat 19.00

Yer : KONAK SINEMASI - HARBİYE Tel : 148 26 06



PENCERE

Sansür Yararlıdır ve İyidir...

Atalarımız (nur içinde yatsınlar) ne demişler:
"— Her işte bir hayır vardır."

Atasözü, deniz dibindeki istiridyenin kabuğu içinde uyuyan inci değildir; yaşamın imbiğinden süzölmüş damladır. Kimi geri zekâlı "her işte bir hayır vardır" sözünün derinliğine ulaşamaz. Oysa atalarımız, bu özdeyişle, diyalektik felsefenin özünü dile getirmişler; doğadaki her olayın iki yanı olduğunu vurgulamışlardır. Komünist babalarından kahrolası Engels, aşağı yukarı aynı şeyi söylemiyor mu:

— Sömürgeciliğin çok iyi yanları vardır; çünkü sömürgeciler dünyanın geri kalmış ülkelerine gitmişler, durgun toplumların canına okumuşlar, uyuyan insanları silkelemişler, tepkileri üretmişler; tarihin itici gücüne can vermişlerdir.

Ne demektir bu? "Her işte bir hayır var" özdeyişini biraz daha uzunca söylemiş Engels...

Ama çoğu kişi hayatın bu gibi gerçeklerinin dibini bulamaz; yüzyeide kulaç atar; "sömürgecilik kötüdür" deyip işin içinden çıkar; atalarımızla komünist babası Engels'in fikirleri arasındaki bağıntıyı çakamaz; "sansür iyidir ve yararlıdır" sözüne de karşı çıkar.

★

Oysa sansür çok yararlıdır.

Bizim tarihimizde sansürün en civcivli olduğu dönem İkinci Abdülhamit zamanıdır. O yıllarda padişahın sansürbaşısı, Babıâli'deki gazeteleri en küçük sözcüklerine varıncaya değin gözden geçiriyor, yasaklı olanları ya da beğenmediklerini çiziyordu. Bugün bizim TRT kimi sözcükleri yasaklıyor ya, İkinci Abdülhamit döneminde de yasak sözcükler vardı. Sansür memuru, gazetecileri ve yazarları "korumak" için basın ve yayından önce görevine başlar, inceden inceye her şeyi denetler, sakıncalı bölümleri ayıklar; sonra iç rahatlığıyla imzayı atardı:

— Yayımlanabilir.

Sansür görevlisiyle gazeteciler denetimden sonra evlerine gidip rahat bir uyku çekerlerdi; ama, bir de tersini düşünün. Ya sansür olmasaydı? Abdülhamit ertesi sabah gazeteleri gördüğünde zıvanadan çıkarak sağa sola emirler yağdırsaydı; gazetelere ilişkin kovuşturmalar açılsaydı; yazarlar mahkemelere verilseydi; cezaevleri dolup dolup boşalsaydı...

Daha mı iyi olacaktı?

Demek ki, atalarımız doğru söylemişler; her işte bir hayır olduğu gibi, sansürde de bir hayır, bir yarar, bir iyilik vardır; diyerek şükredelim.

★

Abdülhamit 19'uncu yüzyıl sonuyla 20'nci yüzyılın başında egemenliğini sürdürdü; geldiği 20'nci yüzyılın sonuna; şunun şurasında 14 yıl kaldı.

1986 yılında ANAP çoğunluğunun oluşturduğu Meclisten "Sinema Video Yasası" çıktı.

Bilim ve teknoloji ilerliyor, her ev bir sinemaya dönüştü, filmler elden ele dolaşıyor. Bu durumda denetim gerekmez mi? Her kim ki film çekmek istiyor, senaryosu dokuz kişiden oluşan bir sansür kurulunca gözden geçirilecek; eğer sakıncalı görülürse izin verilmeyecek.

Kötü mü?

Yok canım, eskiden de böyleydi.

Türkiye'de basın özgürlüğü diye bir savaşım var; çünkü basında sansür yok; kimi yazarların yazılarından dolayı içeri atılması, gazetelerin kapatılması, yazı müdürlerinin cezalandırılması sansürün yokluğu yüzündendir. Hiç olmazsa sinema sanatçıları bu tehlikeden devlet koruyor; sansür yöntemini uygulayarak tümünü gözetiyor; işte atalarımız bunun için ne demişler:

— Her işte bir hayır vardır.

İlhan Selçuk

PENCERE

Kurtarıcı?..

Adam sordu:

—Sen 12 Eylül öncesine dönmek mi istiyorsun?

Genç yanıtladı:

—Evet!..

—Niçin?

—Çünkü beni 12 Eylül'den sonra gözaltına alıp tutukladılar; ancak dört yıl sonra mahkeme karşısına çıkarıldığımda suçsuz olduğum anlaşıldı; salıverdiler. Bu dört yılıma bana şimdi kim ödeyecek?

★

Adam sordu:

—Sen 12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsun?

İşçi yanıtladı:

—Evet!..

—Niçin?

—Çünkü 12 Eylül'den önce işim vardı, sendik haklarım vardı, şimdi ne işim var, ne sendikal haklarım...

★

Adam sordu:

—Sen 12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsun?

Profesör yanıtladı:

—Evet!..

—Niçin?

—Çünkü ben üniversitede bilim için çalışıyordum, 12 Eylül'den sonra sorgusuz kapı dışarı edildim. Neden 12 Eylül öncesini aramayayım? Hukuk daha çok işliyordu o dönemde...

★

Adam sordu:

—Sen 12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsun?

Gözetilen holdingin başı:

—Hayır.

—Niçin?

—Şaka mı ediyorsun Beyefendi? Ben holdingimi 12 Eylül'den sonra kurdum, milyarları 12 Eylül'den sonra istif ettim, her şeyimi 12 Eylül'e borçluyum

★

Adam sordu:

—Sen 12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsun?

Türk Lirası:

—Evet.

—Niçin?

—12 Eylül'den önce 70'imiz bir araya geldik mi, bir Amerikan Doları'na karşı çıkabiliyorduk; şimdi bir dolara karşı 600'ümüz bir araya gelsek yetmiyoruz; rezil olduk...

★

Adam yığınlara baktı; işçilere, memurlara, esnafa, bilim adamlarına, aydınlara, geçekondularda yaşayanlara, işsiz kitlere, yasaklı politikacılara, köylülere, şoföre, kiracıya, öğretmene, bakkala, emekliye, kadına, erkeğe, politikacıya, yazara, sanatçıya bağırırmaya başladı:

—Kim ister 12 Eylül'den öncesini? Sokaklarda kurşunlanıyordunuz, evin kapısı önünde vuruluyordunuz, günde kırk kişi öteki dünyaya göçüyordu, birbirinizi boğazlıyordunuz, biz sizi kurtardık, 12 Eylül kurtardı...

★

Biz bu filmi daha önce çok görmedik mi?

Görmez olur muyuz?

Kovboy filmidir bu; hep aynı senaryo üzerine işlenir; oğlan kızı kurtarır...

Sonra da...

★

İnsanlar ve toplumlar bir kez kurtarılmasınlar; kurtarıcılarıdan kurtulmak, çok, ama çok daha zordur...

Bu makale üzerine C. Başkanın İlhan Selçuk

ve Önderin tahkiki den afar cezaevine
Nadir Nadi'nin vesiledi.
beklenen kitabı çıktı

Dostum Mozart

"Otosansür basın meslek onuruyla bağdaşmaz"

5.8.90 Zeman

On yıllık periyotlarla, kesintiye uğrayan rejimimiz AT kapularına dayandığımız şu günlerde gerek kesintilerin, gerekse son döneme te-kabül eden aksaklıkların bedelini Avrupa Top-luluğunun olumsuz kararlarıyla ödüyor. Şu günlerde ülkemiz, toplumun hemen her kesiminden insanların yoğun demokrasi talepleriy-le çeşitli tepkiler içinde. Geçmiş geniş çevrelerce çoğu kez yargılanırken, kimilerince ise hala, "Doğal bir tarihsel sürecin kaçınılmaz yansıması" olarak değerlendiriliyor. Bu süre-ci ve sürecin oluşumlarını, yıllarını demokrasi mücadelesine vermiş, İnsan hak ve özgürlük-lerini, özgürlüğü pahasına bayraklaştıran, İn-san Hakları Derneği İstanbul Şube Başkanı Emil Galip Sandalci'yle konuştuk ve şu soru-ları yönelttik.

— Sayın Sandalci, İn-san Hakları Derneği ge-nelde solu kapsayan ve adeta "Solcu Hakları Derneği" niteliğine bürü-nen bir yapılaşmış arz edi-yor nedir?

— Konunun anlaşılır olması açısından soruya uzun bir giriş yapacağım. 1986 da bu derneğin tüzü-ğünü hazırlayıp İçişleri Bakanlığına verdığımız zaman önce red edildi. Amaç tüzüğümüz o kadar uzun ve öyle geniş bir ke-simi kapsıyordu ki, 'Bu kadarına devlet bile yeti-şemez, kaldı ki dernek...' dediler.

Özü aynı kalmak kay-dıyla amaç maddesini dar-lattık. Ve nihayet 9 ay sonra kabul edildi. Yeşil-lerden çevrecilere hatta homoseksüellere kadar uzanan geniş bir yelpaze bu. Ama ülkemizin olağan üstü koşulları nedeniyle daha çok, cezaevleri, iş-kence ve insan haklarıyla yoğunlaşmak durumunda bırakıldık. Tabii bu da do-ğal olarak öyle bir izlenim yarattı. Oysa bizim kuru-luş amacımız en sağdan en sola ya da tarafsız in-sana kadar her türlü ve her kesimden insanın ça-ğdaş hak ve özgürlüklerini savunmaktır.

— Kenan Evren'e Bariş ödülü verilmesi konusun-da ne düşünüyorsunuz?

— Öncelikle şunu söy-leyeyim, bu ciddiyetini kaybetmiş bir ödüldür. Nedenine gelince, bu ödül ilk kez Eski Nato Genel Sekreteri Jozef Luns'a verildi.

Hem de komik neden-lerle Luns Türkler'e biraz sıcak bakan bir zattır. İş-te bu nedenle işin ciddiyeti başından bozuldu. Tabii

son olayda tüy dikti 'As-mayıp ta besleyecekmiyiz' diyen Atatürk'ün kurdu-ğu TDK'yı kapatan, Bariş Derneğini kapatıp üyelerini yargılayan kendi döne-minde 48 kişinin idam edildiği bir zata Bariş Ödülü verilemez. Bu bize has bir dalkavukluk rya-kârhıktır.

— Basına getirilen san-sür ve "Nereden Buldun" yasası için ne düşünüyor-sunuz?

— Doğru... Basına matbaa kapatmaya kadar uzanan bir sansür getiril-di. Ama bir de basının kendini otosansür etmesi var ki, bu meslek onuruyla bağdaşmaz.

Sonra basın özgürlüğü-nün, basının kendisinin-daki çevrelerce icazet alti-na alınması zaten bir öz-gürlüğü otomatikman yok ediyor. Basın özgürlü-ğüne gerçekten inanan bir kaç büyük gazete bir ara-ya gelip te sakıncalı bir ha-beri yayınlarsa işte o za-manın 'Hodri Meydan' olur. Meslek haysiyeti olur, kapatırlar mı? Kapa-tınsınlar... Kaç gün kapa-tabilirler? Bilemediniz bir hafta zarar ederlerse de bu güne kadar kazandı-kılarına sınırsız. Bakın bir şey söyleyeyim, 24 Tem-muz Abdülhamit döne-minde konulan basına sansür yasası daha sonra bayram ilan edildi. Ama öyle zamanlar oldu ki ba-zı basın mensupları sıkı-yönetim komutanlarıyla hem de 24 Temmuz'da ka-deh kaldırdılar.

— Son üç-beş yıllık dö-nemde işkence var mı ne boyutta?

— İşkencenin niteliği aynı olmak kaydıyla nice-liği değişmiştir. Yani daha

az sayıda insana işkence yapılmakta, çünkü daha az insan ele geçiyor.

Türkiye'de işkence 12 Mart'la birlikte sistemli olarak yapılmaya başlan-dı.

— Devlet politikası ol-du denebilir mi?

— Zaman zaman devlet depolizasyon aracı, za-man zamanda kitlenin yıldı-rma aracı olarak kulla-nıldı. Son dönemde 700 bine yakın insanın yüzde 97'sine işkence yapıldıysa bu bir sistemdir ve 'Bun-lar münferit olaylardır' demek kimseyi kurtarma-yacaktır.

Bakın şimdi ne diyor devlet, 'Efendim biz kişi-sel müracat hakkı tanıdık, işkenceye karşı iki tane uluslararası anlaşma im-zalaadık. daha ne yapalım? Varsa işkence işte Avrupa, işte mahkeme, işte siz' di-yor. Bunu söylemek kolay. Ama uygulama öyle ol-muyor.

— Ne tür zorluklar var?

— Bir kere Avrupa'ya başvurmak için önce Türkiye'deki bütün yasal mercilerde işiniz bitecek

ki, bu nerden baksanız 7-8 yılı alır. Sonra Avrupa'da size yardımcı olacak lisan bilen biri gerekiyor. Mar-din'li sıradan bir vatandaş düşünetin, nasıl kalkar bu işin altından...

— Kutlu ve Sargın'ın durumu hakkında ne dü-şünüyorsunuz?

— Halâ içerde olmaları akıl almaz bir dargörüş-lülük ve inatçılık. Hatta-neredeyse 'Vatan hainliği' diyeceğim geliyor. Çünkü, AT'ye girmek isteyen bir ülkede böyle olaylar yüz karasıdır. Bu adamlar yaş-lı. Kaçacak halleri yok ya. Buyrun işte 1 Mayıs ona keza.

— 1 Mayıs kapalı sal-onda kutlanması düşü-nülüyor...

— Böyle şey olmaz. 1 Mayıs olmasın da falanca gün olsun demek, ya da kapalı salonlarda kutla-mak...

Bayramdan kork-maya gerek yok. 1 Mayıs, 1 Mayıs'ta kutlanır. Bu artık bir dünya geleneği... 'Liberaliz' deyip dünyayı kendilerine güldürmenin bir anlamı yok. Bu hükü-met 83'ten sonra olan her-şeyin sorumlusudur.

'NEREDEN BULDUN' kimlere sorulmalı?

"Nereden buldun" adı altında bir yasa tek-lifi Meclis'ten geçti. Bu yasanın öngördüğüne göre, cumhurbaşkanı, başbakan, bakan, millet-vekili, seçimle işbaşına gelenler, bürokratlar zin-cirine son olarak basın mensupları da eklene-rek töhmet altında bırakılmak isteniyor.

Şimdi soruyoruz...

Neden bir cumhurbaşkanına, bir bakana, bir başbakanı, bir bürokrata, bir memura, bir ga-zeteciye hatta bir notere bu soru soruluyor da; Hilton gibi beş yıldızlı otellerde 6 ay öncesinden düğün töreni yapmak için yüzmilyonlarca lira-nın yansını peşin ödeyen işadamlarına sorulmu-yor?... Neden, İbrahim Tatlıses gibi sanatçı-lardan önemli bir avans ile aylar öncesinden gün alınarak bir gecede 30-40 milyon lira verip düğününe çağırılanlara "Nereden buldun" diye sorulmuyor? Gazetecilere de "Nereden buldun" sorulsun ama, bu gibi kişilere de so-rulsun...

Yoksa, bu durumda "Nereden buldun" so-rulanlarla, sorulmayanlar arasında adeta "Na-musuna güvenilir, güvenilmez" diye ayırım yapmak olur ki, bu da utanç verici ve onur ki-ricidir.



SABAHKI BÖLÜM — Panelde konuşan MDP milletvekili İmren Aykut (sağdan 2.), basının mecut iktidarlara kontrol edilmemesi gerektiğini söyledi.

Ankara Gazeteciler Cemiyeti

Muzır Komisyonu'nu kontrolsüz bırakamazdık

ANKARA (Cumhuriyet Bülrosu) — “Muzır Neşriyat Yasası” uyarınca oluşturulacak kurula bir üye veren Ankara Gazeteciler Cemiyeti, yayımladığı bildiriye söz konusu kurulun kontrolsüz bırakılmayacağını bildirdi.

Bildiriye özetle şu görüşlere yer verildi:

“Basın ahlak kurallarının genel ahlak kuralları ve özgürlüğüne çü demokratik rejimin özü olduğuna inanan Gazeteciler Cemiyeti, son yasanın özünden çok, komisyonun hükümet ağırlıklı kuruluş şekline karşı olduğunu ve uygulanacak yolun hukuk kurallarını zedeleyeceğine inan-

maktadır. Gazeteciler Cemiyeti olarak yürürlükteki yasanın basının ve cemiyetimizin denetimi altında kalmasının muhtemel vahim yanlışlıkları engelleyeceğine inanmaktayız.”

Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu ayrıca basında “otokontrol” sistemine işlerlik kazandırmak amacıyla basın kuruluşlarını yeniden bir toplantıya çağırdı.

Başarılı



Prof. Faruk Erem sansür yasasını eleştirdi

Hekime müdahale edilmek isteniyor

Prof. Faruk Erem: Ulusal yasamıza göre her işte bilirkişiye müracaat zorunluluğu yoktur. İhtisas konusu olan işlerde müracaat edilir. Müstehcenlik özel bir ihtisas gerektirmez. Bu kanunla mecburi bilirkişilik icat edilmiştir.

ANKARA, (Cumhuriyet Bülrosu) — Barolar Birliği eski Başkanı Prof. Faruk Erem, Muzır Neşriyat Yasası'nı eleştirerek, yasanın, hâkimin takdir yetkisine üstü kapalı müdahale amacını taşıdığını söyledi.

Erem yaptığı yazılı açıklamada, yasa uyarınca bilirkişilik yapmakla görevlendirilen kurulun, adalete müdahale olduğunu, mahkemeler ve savcılarının müs-

tehen sayılan her yayında bu kurula başvurmak zorunda bırakıldıklarını belirterek, şu görüşlere yer verdi:

“Bilirkişi, hâkime yardım eden kişidir. Az çok ispat vasıtası olmak sîfatına haizdir. O halde hâkime resmen teşir etmek düşüncesi hâkimdir. Resmî bilirkişi mütalaası ister istemez hâkimi bağlar. Eğer hâkim verilecek rapora inanmıyorsa, ikinci bir bi-

Muzır Neşriyat Yasası tartışıldı

'Demokrasi zedelenecek'

Müstehcenlik Paneli'nde konuşan Çetin Altan: “Sevişmek ayıp mı? Hepimizi bir sevişme çıkardı ortaya. Hepimizi ortaya bir ayıp getirdi.”

İstanbul Haber Servisi — “Müstehcenlik” panelinde konuşan MDP İstanbul milletvekillerinden İmren Aykut, “Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Yasası”nın çıkarılmasının bir deninin, basına değişik biçimde sansür uygulamak olduğunu söyledi. “Basına hiçbir biçimde ve hiçbir ölçüde sınırlandırma getirilmesini kabul etmemeliyiz. Çünkü böyle bir eylemin, demokratik kanalları zedeleyeceğine inancındayız” dedi.

THA tarafından dün Gazeteciler Cemiyeti salonunda düzenlenen ve Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Başheki-

mi Dr. Yıldırım Aktuna tarafından yönetilen panelde, Milletvekili Aykut konuşmasını özetle şöyle sürdürdü: “Basın kendini otokontrol sistemi ile kontrol etmelidir. Bunu yapmadığı takdirde ise, konu görev alanında çözümlenmeli, mevcut iktidarların takdirine ve yetkilerine terk edilmemelidir.”

Güneş gazetesi yazarı Çetin Altan, çağımızın uygarlığının, yaşamın tadını kolaylaştırıldığını söyledi. Yerken, içerken, çeşitli estetik zevklerin geliştiğine dikkati çeken Altan, “Peki cinsellik? Yok, o çok ilkel kalmalı. Aynaya bakarak sevişmeyelim, ayıp

olur. Ayıp olur mu yahu. Yani bir tanesi korkunç düzeyde ilkel kalacak, ötekisi gelişecek” biçiminde konuştu. Bu memlekette hâlâ insanların, sevişmenin tadını çıkarmadan elbiseyle seviştiğini belirten Altan, “Sevişmenin tadını çıkarsalar, kahvelerde erkekler erkeğe otururlar mı? Karısını döver mi” diye sordu. “Hepimiz bir sevişmekten çıktık ortaya. Hepimizi ortaya bir ayıp getirdi” biçiminde konuşan Altan, asıl ahlaksızlığın eşek kadavrasından, leşinden sücuk yapmak olduğunu belirtti.

Gazeteciler Cemiyeti Genel Sekreteri Orhan Erineç, konuşmasında, söz konusu yasanın “muzırlı” yönleri üzerinde durdu. Kurulda Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan bir temsilcinin bu-

lunmasının, anayasanın 136. maddesine aykırı olduğunu belirten Erineç “... Daha kurulmadan sansür kurulu adı takılan ve vereceği kararlar büyük ölçüde tartışma konusu olmayan aday bir kurulda, Türkiye için özel bir yeri olan Diyanet İşleri Başkanlığı temsilcisinin yer almasını onaylamadığımı belirtmek istiyorum” dedi.

Konuşmasına “Bu yasa yürürlüğe girdi mi, girmede mi” sorusuyla başlayan Fikret Hakan, Türk sinemasına 35 yıldır uygulanan sansürü anımsatarak “Bu müstehcen değil de ne?” dedi.

“Müstehcenlik” panelinin öğleden sonraki bölümüne Sabah Gazetesi Yazarı Ferit Öngören, Milli Gazete Yazarı İsmet Özel, Playboy Dergisi Yayın Yönetmeni Ali Saydam, Erkekçe Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Hıncal Uluç ve SHP Ordu Milletvekili Bahriye Üçok konuşma yaptılar. Panelde salonu büyük ölçüde “İsmet Özel taraftarları”nın doldurduğu gözlemlendi.

Üçok, konuşmasında “Çocukları Muzır Yayından Koruma” Yasası'yla anayasanın 26, 27. ve 28. maddelerinin yok edildiğini, basına ağır bir sansür düzeni getirildiğini söyledi.

Ali Saydam, halk için yararlı olan bir şeye halkın kendisinin karar vermesi gerektiğini belirterek, demokrasi anlayışını “Ben kimseye peçeni kaldırı demem, ama kimse de gelip bana karına peçe tak demesin” biçiminde açıkladı. Saydam, hükümetin Doğuya “Elhamdülillah Müslümanız” dediğini, Batıya layığız dediğini söyledi.

Kurul üyeleri bir makam tarafından seçilmektedir. Hatta kurulun başkanı dahi kurulca seçilmemektedir. Başbakan seçecektir.”

Tıp Öğreniminin Sorunları ve Çözüm Yolları Paneli

Özdemir: Anadolu'daki tıp fakülteleri kapatılmalı

Öze Tür Tür

Kültür
katkı
“Tür
rarası
Ankar
bul'da
15-20
açılca
yonlan
zenlen
rizml
işbirli
ye ni
Fuari
yanı
cakla
turisi
sergi

Av
Mar
funda
nisan
ları
bar
lenc
nt, I
lu ü
ti lü
rıldı
nel
AP)
Dem
çağrı
Gü

Devle
Titez,
time b
lerinin
n kur
tüz, ser
geçişin
işsizli
vurdu.
ndan a
kredi il
lışında,
lu üyele
teri Sad
sı Gen
Türkiye
Başkan
ANAP,
zan Şah
yaptılar.

4 günlük gazete ve 20 derginin yazı işleri müdürü hakkında toplam 404 dava açıldı

27 gazeteciye 3 bin yıl hapis

Aydınlık Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Aydoğan Büyükoğuz hakkında toplam 91 dava açıldı. Sonuçlanan 26 davadan dolayı 38 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Halen devam eden 33 davada hakkında 80-150 yıl hapis cezası isteniyor. 28 davada verilen 14 yıllık mahkûmiyeti ise, yazıların yazarları belli olduğu için, para cezasına çevrildi.

ŞENOL KONUKÇU

12 Eylül ve öncesinde kapatılan 4 günlük gazete ile 20 derginin sorumlu yazıişleri müdürlüğünü yapan 27 kişi, başkalarının yazdıkları yazılar nedeniyle açılan davalar sonucunda toplam 3 bin yıl hapis cezasına çarptırıldı. Haklarında toplam 404 dava açılan 27 yazıişleri müdüründen 20'si cezaevinde, 4'ü giyabi tutuklu, 3'ü tutuksuz bulunuyor.



Veli Yılmaz:
Halkın Kurtuluşu.
Toplam 1170 yıl
hapis cezasına
çarptırıldı. Cezası 36
yıla indirildi.

4 günlük gazete ve 20 derginin sorumlu yazıişleri müdürü 27 kişi hakkında açılan davalar ve sonuçları şöyle:

Aydoğan Büyükoğuz: 42 yaşında. İTÜ Uçak Mühendisliği mezunu. 20 Mart 1978 tarihinde yayımlanmaya başlayan günlük **Aydınlık** gazetesinin yayımının durdurulduğu 12 Eylül 1980 tarihine kadar olan dönemde Sorumlu Yazı İşleri Müdürü olarak görev yaptı. 2.5 yılda toplam 887 sayı çıkan gazetede yazılardan dolayı İstanbul Toplu Basın, Ağır Ceza ve Sıkıyönetim mahkemelerinde hakkında toplam 91 ceza davası açıldı. Gazetenin 38 sayısı hakkında toplama kararı verildi. "Yayın yoluyla komünizm propagandası ve bölücülük yapmak, hükümetin ve emniyetin manevi şahsiyetini tahkir etmek, gizli malumatı yayımlamak, suç işlemeye tahrik, kanunun suç saydığı fiili övme" iddiaları ile açılan 91 davadan sonuçlanan 26'sında toplam 38 yıl hapis cezasına mahkûm oldu. Bu cezalardan 29 yılı onandı. 6 dava ile ilgili toplam 9 yıllık hapis cezası ise, Yargıtay'da. 28 davada verilen toplam 14 yıllık mahkûmiyet cezası suç konusu yazıların yazarları belli olduğu için, 600 bin lira para cezasına çevrildi. 18 davada beraat kararı verildi. Halen devam eden 33 davada toplam 80 ile 150 yıl arasında hapis cezası isteniyor.

Tamer Kayas: 35 yaşında. Günlük "**Politika**" gazetesinde 15 Temmuz 1978 ile gazetenin kapatıldığı 18 Şubat 1980 tarihleri arasında Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. 7 aylık süre içinde hakkında 9 dava açıldı. 1 davada verilen 7.5 yıl hapis cezası Yargıtay'da onandı. 6 davada verilen hapis cezaları 416 bin lira para cezasına çevrildi. 2 davada beraat kararı verildi. Halen Bursa cezaevinde hükümlü.

Hasan Basri Çıplak: 1980 nisanından 12 Eylül'e kadar gün-



Feyzullah Özer:
Kitle ve İlke
dergilerinin yazı işleri
müdürüydü. 12 yıla
mahkûm oldu.

lük "**Demokrat**" gazetesinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. 5.5 aylık süre içinde hakkında 7 ceza davası açıldı. Bir davada verilen 1.5 yıllık mahkûmiyet kararı kesinleşti.

İşık Yurtçu: Aralık 1979 tarihinden 1980 nisanına kadar "**Demokrat**" gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. 5 aylık süre içinde açılan 4 ceza davasından toplam 2 yıl 7 ay hapis cezası verildi. Hapis cezaları para cezasına çevrildi.

Veys Söziçer: 1976 yılından 12 Eylül 1980 tarihine kadar, günlük olarak yayımlanan "**Hergün**" gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Bu süre içinde açılan 25 davadan 13'ünde beraat etti. Dokuz davada verilen hapis cezaları para cezasına çevrildi. 37 gün tutuklu kaldığı davası beraatle sonuçlandı. Üç davası devam ediyor.

Hasan Fikret Ulusoydan: 31 yaşında. Gazi Eğitim Enstitüsü Matematik bölümü mezunu. Ağustos 1975 ile Mayıs 1976 tarihleri arasında 9 ay haftalık "**Halkın Sesi**" dergisinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. Bu süre içinde derginin yayımlanan 36 sayısının tümü hakkında dava açıldı. Biten 16 davada toplam 66 yıl hapis cezası verildi. Bu cezanın 8.5 yılı onandı. 57.5 yılı Yargıtay'da. Devam eden 10 davada en az 64 yıl hapis cezası isteniyor.

Alaattin Şahin: 38 yaşında. Kimya mühendisi. 31 Ocak 1977 tarihinden 1 Kasım 1977 tarihine kadar haftalık "**Halkın Yolu**" dergisinin sorumlu yazıişleri müdürlüğünü yaptı. Bu süre içinde derginin yayımlanan 32 sayısı ve 12 özel sayısının tümü hakkında

Halkın Kurtuluşu Dergisi'nin 5 yazı işleri müdürü hakkında toplam 2195 yıl hapis cezası verildi. Halkın Yolu Dergisi'nin Yazı İşleri Müdürü Alaattin Şahin 108 yıl hapis cezasına çarptırıldı, cezası 36 yıla indirildi. Sürmekte olan 163 yıllık 19 davası ise, "sonucu etkilemeyeceği" gerekçesiyle, geçici olarak durduruldu.

yatırılmaması nedeniyle kabul edilmedi.

Erhan Tuskan: "İlerici Yurtsever Gençlik" ve "Gençlik Dünyası" dergileri Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. Açılan 10 davada hakkında verilen toplam 48 yıl 10 aylık hapis cezaları Yargıtay'da onandı. 24 Ekim 1980 tarihinde tutuklandı.

Mustafa Tütüncübaşı: 32 yaşında. Giyabi tutuklu. Eğitim Enstitüsü edebiyat bölümü mezunu. 22 Mart 1977 tarihinde başlayıp 8 ay sürdüğü haftalık "**Halkın Sesi**" dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü sırasında yayımlanan 32 sayının tümü hakkında dava açıldı. 14 davada verilen toplam 42 yıl hapis cezası Yargıtay'da onandı. 6 davada beraat etti. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden 12 davada toplam 90 yıl hapis cezası isteniyor.

Doğan Yurdakul: 40 yaşında. Giyabi tutuklu. Aylık "**Aydınlık**" dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nden 8, **Aydınlık** Yayinevi sahipliğinden 18 olmak üzere hakkında toplam 26 dava açıldı. 6 davada beraat etti. Dört davada toplam 18 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yargıtay bu cezaları onayladı. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden 16 davada toplam en az 120 yıl hapis cezasına çarptırılması isteniyor.

Ali Haydar Yıldırım: "Militan Gençlik" dergisinin 5 sayısında Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Açılan 5 davadan ikisinde beraat etti. Üç davada toplam 14.5 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mahkûmiyet kararları Yargıtay'da 5 defa bozulup döndü. 1981 yılından bu yana tutuklu. Çapa Tıp Fakültesi mezunu. 35 yaşında. Evli, bir çocuk babası.



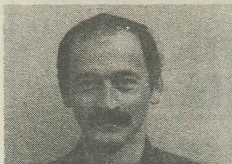
Fikret Ulusoydan:
Halkın Sesi'nin yazı
işleri müdürlüğünü
yaptı. 66 yıl hapis
cezasına çarptırıldı.

Ersan Sarıkaya: "Güney" dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. Bir davadan 7.5 yıla mahkûm oldu. Yargıtay onayladı. Malatya Cezaevi'nde yatıyor.

Ali Duman: "Yurtsever Devrimci Öğretmen" dergisi Yazı İşleri Müdürü. Hakkında 5 dava açıldı. Bir davada 7.5 yıl hapis mahkûm oldu. İstanbul Fen Fakültesi Matematik bölümü mezunu. Adana'da özel kolejde öğretmenlik yaparken geçen yıl tutuklandı. Malatya Cezaevi'nde yatıyor.

Veli Yılmaz: 32 yaşında. Evli, bir çocuk babası. İTÜ Maden Fakültesi 3. sınıftan terk. 1977-80 yılları arasında "**Halkın Kurtuluşu**" ve "**Halkın Kurtuluşu Yolunda Gençlik**" dergilerinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. Bu süre içinde yüzlerce yazıdan dolayı hakkında açılan davalar 79 ayrı dosyada bir araya getirildi. "Yayın yolu ile komünizm propagandası yapmak, komünizmi övmek, bölücülük propagandası yapmak, Adliye'nin manevi şahsiyetini tahkir etmek, Atatürk'ün hatırasını tahkir etmek, devletin emniyet kuvvetlerini tahkir etmek, TBMM'yi tahkir etmek ve kanunları tahkir etmek" iddiaları ile toplam 1170 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Ceza yasaya göre 36 yıla indirildi. Ayrıca 12 yıl süreyle Rize ilinde genel gözetim altında bulundurulmasına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verildi. 13 Ocak 1981 tarihinde tutuklandı.

Mustafa Yıldırım: 35 yaşında. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi İdare Bölümü 4. sınıf öğrencisi. 1977 yılında **Halkın Kurtuluşu** dergisinin 8 sayısında Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Dergide yayımlanan yazılardan dolayı açılan davalar sonucunda, toplam 215 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Bir başka suçtan 15 yıla hükümlü. 17 Eylül 1981 tarihinde tutuklandı. 215 yıllık hapis cezası TCK'nın 77/1. maddesine göre, 36 yıla indirildi. Ayrıca 12 yıl Sinop ilinde genel gözetim altında bulundurulmasına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verildi.



Mehmet Özden:
Bağımsız Türkiye ve
Devrimci Militan'ın
yazı işleri
müdürüydü. 33 yıl 6
ay hapis cezasına
çarptırıldı.

Osman Taş: 30 yaşında. 1978 yılında **Halkın Kurtuluşu** dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Dergide yayımlanan yazılardan dolayı açılan davalar sonucunda, toplam 215 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Bir başka suçtan 15 yıla hükümlü. 17 Eylül 1981 tarihinde tutuklandı. 215 yıllık hapis cezası TCK'nın 77/1. maddesine göre, 36 yıla indirildi. Ayrıca 12 yıl Sinop ilinde genel gözetim altında bulundurulmasına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verildi.

lük Aydınlık gazetesinin yayımının durdurulduğu 12 Eylül 1980 tarihine kadar olan dönemde Sorumlu Yazı İşleri Müdürü olarak görev yaptı. 2.5 yılda toplam 887 sayı çıkan gazetede yazılardan dolayı İstanbul Toplu Basın, Ağır Ceza ve Sıkıyönetim mahkemelerinde hakkında toplam 91 ceza davası açıldı. Gazetenin 38 sayısı hakkında toplatma kararı verildi. "Yayın yoluyla komünizm propagandası ve bölücülük yapmak, hükümetin ve emniyetin manevi şahsiyetini tahkir etmek, gizli malumatı yayımlamak, suç işlemeye tahrik, kanunun suç saydığı fiili övmek" iddiaları ile açılan 91 davadan sonuçlanan 26'sında toplam 38 yıl hapis cezasına mahkûm oldu. Bu cezalardan 29 yılı onandı. 6 dava ile ilgili toplam 9 yıllık hapis cezası ise, Yargıtay'da. 28 davada verilen toplam 14 yıllık mahkûmiyet cezası suç konusu yazıların yazılları belli olduğu için, 600 bin lira para cezasına çevrildi. 18 davada beraat kararı verildi. Halen devam eden 33 davada toplam 80 ile 150 yıl arasında hapis cezası isteniyor.

Tamer Kayas: 35 yaşında. Günlük "Politika" gazetesinde 15 Temmuz 1978 ile gazetenin kapatıldığı 18 Şubat 1980 tarihleri arasında Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. 7 aylık süre içinde hakkında 9 dava açıldı. 1 davada verilen 7.5 yıl hapis cezası Yargıtay'da onandı. 6 davada verilen hapis cezaları 416 bin lira para cezasına çevrildi. 2 davada beraat kararı verildi. Halen Bursa cezaevinde hükümlü.

Hasan Basri Çıplak: 1980 nisanından 12 Eylül'e kadar gün-



Feyzullah Özer:

Kitle ve İlke dergilerinin yazı işleri müdürüydü. 12 yıla mahkûm oldu.

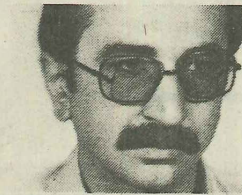
lük "Demokrat" gazetesinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. 5.5 aylık süre içinde hakkında 7 ceza davası açıldı. Bir davada verilen 1.5 yıllık mahkûmiyet kararı kesimleşti.

Işık Yurtçu: Aralık 1979 tarihinden 1980 nisanına kadar "Demokrat" gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. 5 aylık süre içinde açılan 4 ceza davasından toplam 2 yıl 7 ay hapis cezası verildi. Hapis cezaları para cezasına çevrildi.

Veys Sözüer: 1976 yılından 12 Eylül 1980 tarihine kadar, günlük olarak yayımlanan "Herğün" gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Bu süre içinde açılan 25 davadan 13'ünde beraat etti. Dokuz davada verilen hapis cezaları para cezasına çevrildi. 37 gün tutuklu kaldığı davası beraatle sonuçlandı. Üç davası devam ediyor.

Hasan Fikret Ulusoydan: 31 yaşında. Gazi Eğitim Enstitüsü Matematik bölümü mezunu. Ağustos 1975 ile Mayıs 1976 tarihleri arasında 9 ay haftalık "Halkın Sesi" dergisinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. Bu süre içinde derginin yayımlanan 36 sayısının tümü hakkında dava açıldı. Biten 16 davada toplam 66 yıl hapis cezası verildi. Bu cezanın 8.5 yılı onandı. 57.5 yılı Yargıtay'da. Devam eden 10 davada en az 64 yıl hapis cezası isteniyor.

Alaattin Şahin: 38 yaşında. Kimya mühendisi. 31 Ocak 1977 tarihinden 1 Kasım 1977 tarihine kadar haftalık "Halkın Yolu" dergisinin sorumlu yazışları müdürlüğünü yaptı. Bu süre içinde derginin yayımlanan 32 sayısı ve 12 özel sayısının tümünü hakkında dava açıldı. Sonuçlanan ve Yargıtay'da onaylanan 25 davada toplam 108 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Hapis cezaları yazaya göre 36 yıla indirildi. 1980 mart ayında bu yana Metris Askeri Cezaevi'nde yatıyor. En az 163 yıl hapis istemiyle açılan 19 davadan 8'i hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No-



Haydar Yıldırım: Militan Gençlik'in yazı işleri müdürlüğünü yaptı. 14,5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

lu Askeri Mahkemesi verilecek olan cezaların 2 nolu Askeri Mahkeme'nin verdiği ve Yargıtay'ca onaylanan 36 yıllık hapis cezasına "hiçbir tesiri olmayacağı" gerekçesiyle CMUK'nun 149/2. maddesine göre geçici olarak durdurulmasına karar verdi. Mahkeme 36 yıllık hapis cezasının "sakıt olması" (düşmesi) halinde geçici olarak durdurulan davaların yeniden başlatılmasına karar verdi.

Feyzullah Özer: 32 yaşında. Evli, bir oğlu var. 1977 yılında "Kitle" ve "İlke" dergilerinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. Üç davada toplam 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Bu cezalar Yargıtay'da onandı. Devam eden bir davada 7 yıl hapis cezası isteniyor. 19 Ekim 1981 tarihinde tutuklandı. Çanakakale Cezaevi'nde yatıyor.

Mehmet Özgen: 32 yaşında. Bağımsız Türkiye ve Devrimci Militan dergilerinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. Hakkında açılan 6 davada verilen toplam 33 yıl 6 ay hapis cezası Yargıtay'da onandı. Çanakakale Cezaevi'nde yatıyor. Aynı yazı dizisinden, İzmir ve İstanbul'da ayrı ayrı verilen hapis cezalarına yapılan itiraz, 100 liralık harç parasının bir haftalık süre içinde

TDVİSAM

Kütüphanesi Arşivi

No 26.2667

yaşında. Evli, bir çocuk babası.



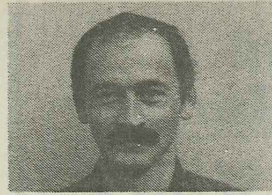
Fikret Ulusoydan: Halkın Sesi'nin yazı işleri müdürlüğünü yaptı. 66 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Ersan Sarıkaya: "Güney" dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. Bir davadan 7.5 yıla mahkûm oldu. Yargıtay onayladı. Malatya Cezaevi'nde yatıyor.

Ali Duman: "Yurtsever Devrimci Öğretmen" dergisi Yazı İşleri Müdürü. Hakkında 5 dava açıldı. Bir davada 7.5 yıl hapse mahkûm oldu. İstanbul Fen Fakültesi Matematik bölümü mezunu. Adana'da özel koleje öğretmenlik yaparken geçen yıl tutuklandı. Malatya Cezaevi'nde yatıyor.

Veli Yılmaz: 32 yaşında. Evli, bir çocuk babası. İTÜ Maden Fakültesi 3. sınıftan terk. 1977-80 yılları arasında "Halkın Kurtuluşu" ve "Halkın Kurtuluşu Yolunda Gençlik" dergilerinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. Bu süre içinde yüzlerce yazıdan dolayı hakkında açılan davalar 79 ayrı dosyada bir araya getirildi. "Yayın yolu ile komünizm propagandası yapmak, komünizmi övmek, bölücülük propagandası yapmak, Adliye'nin manevi şahsiyetini tahkir etmek, Atatürk'ün hatrasını tahkir etmek, devletin emniyet kuvvetlerini tahkir etmek, TBMM'yi tahkir etmek ve kanunları tahkir etmek" iddiaları ile toplam 1170 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Ceza yasaya göre 36 yıla indirildi. Ayrıca 12 yıl süreyle Rize ilinde genel gözetim altında bulundurulmasına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verildi. 13 Ocak 1981 tarihinde tutuklandı.

Mustafa Yıldırım Türk: 35 yaşında. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi İdare Bölümü 4. sınıf öğrencisi. 1977 yılında Halkın Kurtuluşu dergisinin 8 sayısında Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Dergide yayımlanan yazılardan dolayı açılan davalar sonucunda, toplam 215 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Bir başka suçtan 15 yıla hükümlü. 17 Eylül 1981 tarihinde tutuklandı. 215 yıllık hapis cezası TCK'nun 77/1. maddesine göre, 36 yıla indirildi. Ayrıca 12 yıl Sinop ilinde genel gözetim altında bulundurulmasına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verildi.



Mehmet Özden: Bağımsız Türkiye ve Devrimci Militan'ın yazı işleri müdürüydü. 33 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Osman Taş: 30 yaşında. 1978 yılında Halkın Kurtuluşu dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Dergide yayımlanan yazılardan ötürü açılan yüzlerce dava sonucunda toplam 770 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Cezası 36 yıla indirildi. 13 Ocak 1981 tarihinde tutuklandı. 12 yıl Manisa ilinde genel gözetim altında tutulmasına ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verildi.

Nezvat Açıkan: Halkın Kurtuluşu dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü nedeniyle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde yapılan yargılamalar sonucunda TCK'nın 142/1-3 ve 159. maddelerinden toplam 20 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm oldu.

İrfan Aşık: Partizan dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü nedeniyle açılan 13 ayrı davadan İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılandı. TCK 142/1, 159 ve 312. maddelerden toplam 111 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Yasaya göre, 36 yıla indirilen hapis cezası Yargıtay'da onaylandı.

Galip Demircan: Halkın Kurtuluşu ve Halkın Kurtuluşu Yolunda Gençlik dergileri Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. Dergilerde yayımlanan imzasız yazılarda komünizm propagandası yapıldığı gerekçesiyle toplam 20 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Dosyası Yargıtay'da.

Mete Dalgin: Halkın Birliği dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. Toplam 30 yıl hapis cezası aldı. Tutuklu.

Haluk Seçkin Meriç: Barış ve Sosyalizm Sorunları adlı aylık çeviri dergisinin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi'nde TCK 142/1. maddeden 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Cezası onaylandı.

Ali Rabuş: Birlik Yolu Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. Toplam 18 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Cezası onaylandı.

Muhittin Göktaş: Kıvılcım dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. İstanbul 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde TCK 142/1. maddeden 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Cezası onaylandı.

Candemir Özler: Savaş Yolu dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü nedeniyle açılan davalarda toplam 23 yıl 10 ay hapse mahkûm edildi. Cezası Yargıtay'da onaylandı.

Hüseyin Ülger: Genç Sosyalist dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. 8 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Cezası onaylandı.

geldik. Her zamanki gibi atölye-
deki öğretmen odasında girdik.
Ege alacaktık, yanımda arkadaş-
larım da vardı. Öğretmenimiz
Remzi Başkurt çok sinirli bir şe-

...dığını anlamak zorunda kaldık-
larını belirtti. "Almasaydık, iç
kanama geçirerek yaşamını yiti-
rebilirdi. Osman Aykut dördün-
cü dereceden bir dalak parçalan-
ması geçirmiş" dedi.

di."

Osman Başkurt 3. Sulh Ceza
Mahkemesi'ndeki sorgusundan
sonra tutuklanarak Sağmalcılar
Cezaevine gönderildi.

mutabak
içinde ola
yasal soru
görüşme y
yorum. B

Özal

(Başarafa
son iki yıl iç
de birçok ye
dığını belirte
"İki yıl
çıkıştır: M
men bazı iht
Arkadaşların
nuda hüküm
ihtiyacı var.
gerek öğret
mizin, genel
rumunun Tü
şartları içind
recek birtal
personel rej
istiyoruz. B
dolaylı olara

Başbakan
rinin son ve
iyi hale gele
rumunun b
ğini belirte
"Bunun
rum ki, m
ret mesele
rebiliriz. K
10 senelik
Bu, kanur
sonel rej
mek istiy
ra kadar

Özal, b
750 bin lir
disinin, ol
arttırılabil
"Ama he
sıksın" de

Başbaka
konusunur
ğına ilişkin
kında gele

Başbaka
Kanunu'na
likleri anla
liklerle siy
gili yasala
lenmesi,
adayı göst
şındaki Tü
mesinin a
Özal, ön s
seçimde u
latarak, g
duğu gib
tilere ve t
nın doğr

Mevci
tilerin r
remedik
ya 7 mi
de kont
dışında g
di ve n

**Öz
Pa
Da
gö**

A

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı yetkilileri: **Tebliğler Dergisi'nin 'olur'u olmayan kitap yurda giremez**

Yurtlara girmesi yasaklanan yayınlar arasında Gırgır dergisinin bazı sayıları ile Toplum ve Bilim Dergisi de var.

Yurtlardaki 'yasak kitap' listeleri Bakanlar Kurulu'nun ve mahkemelerin 1953'ten bu yana aldığı kararlara göre oluşturuluyor.

ÜMİT ASLANBAY

ANKARA — Öğrenci Yurtla-
rında oluşturulan "yasak kitap-
lar listesi"nin 1953 yılından bu
yana, mahkemelerin ve Bakan-
lar Kurulu'nun aldığı kararlara
göre oluşturulduğu ortaya çıktı.
Yasak listesinde Muzaffer İzgü,
Ümit Kaftancıoğlu, Adalet Ağa-
oğlu, Erica Jong, Nedim Gürsel,
Yalçın Küçük ve Nihat Behram
gibi yazarların yapıtlarını da
kapsayan toplam 4 bin 214 kitap,
dergi ve broşür yer alıyor. Liste-
ye göre, Bakanlar Kurulu'nun 29
Haziran 1953 tarihinde aldığı ka-

rar uyarınca "Sovyet Rusya'da
yayımlanan bilumum matbuat"
da yasak kapsamı içerisinde bu-
lunuyor.

Listelerde, Erkekçe, Gırgır,
Fırt, Yankı dergilerinin bazı sa-
yıları ile birlikte Toplum ve Bi-
lim Dergisi, "The Children of
World" adlı fotoğraf albümü,
Playboy ve Playmen'in yurt dı-
şında basılan sayıları da yer al-
yor.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor
Bakanlığı yetkililerinin "Tebliğ-
ler Dergisi'nde ilan edilmeyen
her kitap zaten yurtlarda

yasaktır" diyerek görüş belirttik-
leri listeler, tüm öğrenci yurtla-
rına gönderilirken, öğrenciler bu
listelere bakarak, hangi kitabı
dolaplarında bulundurup, bu-
lunduramayacaklarını öğreni-
yorlar.

"Münderecatında ve muhte-
vasında kanunlarımızda yazılı
suçları oluşturması nedeniyle
Mahkemelerce Türk Ceza Kanu-
nu'nun 36, 427 ve Ceza Muha-
kemeleri Usulü Kanunu'nun
392'nci maddeleri gereğince ke-
sin olarak müsaderesine karar
verilen basılı yayınlara ilişkin
liste" toplam bin 49 kitap-dergi
ve broşürü kapsıyor. 1953 yılından
bu yana Bakanlar Kurulu
kararlarını ve diğer mahkeme
kararlarını kapsayan ek listeler
ise kalan 3 bin 165 kitap-dergi-
gazete yasaklarını oluşturuyor.



TASARIYA ALINDILAR — Dün Başbakan Özal'la bir görüşme yapan ses sanatçıları, hazırlanmakta olan Video-Sinema Yasa Tasarısı'nın kendilerini dışarıda bırakmasından yakındılar.

Ses sanatçıları da tasarı kapsamında

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — Başbakan Turgut Özal, dün TBMM'de Müzik Prodüktörleri Derneği Başkanı Yaşar Kekeva başkanlığındaki 7 ses sanatçısını kabul etti. Başbakan Özal, kendisiyle görüşen ses sanatçılarına, hükümetin kendilerini desteklediğini bildirdi. Ses sanatçıların, Video-Sinema Eserleri Yasa Tasarısı kapsamına alınacağını açıkladı. Özal, hükümetin sanatçıların yanında olduğunu söyledi. Başbakan Turgut Özal, Kekeva'

İzzet Altınmeşe'yi kabul ederek, sanatçılarla birlikte fotoğrafçılara poz verdi. Kabul sırasında Kültür ve Turizm Bakanı Mükkerrem Taşçıoğlu ile sinema-video tasarısını hazırlayan Süha Tanık da hazır bulundular. Başbakan'ın odası, sanatçıları görmek isteyen çok sayıda bakan ve Meclis görevlileri ile doldu. Bu görüşmeden önce Zeki Müren ve ses sanatçısı 45 arkadaşı, milletvekillerine telgraflarla başvuruda bulunup, kendilerine yardımcı olunmasını istedi. Video-Sinema Eserleri Yasa Tasarısı Meclis-

SİNEMA VE VIDEO YASASI

'Polis sansürü' değil 'sansür'

Artık, sinemanın da bir "kanun"u var. Bundan böyle "polis sansürü"nden söz edilemeyecek, çünkü sansürü polis yerine içinde Milli Güvenlik Kurulu temsilcisinin de bulunduğu bir heyet yapacak.

VECDİ SAYAR

Uzun yıllardır sinemamızın gündeminde ilk sırada bekleyen, son zamanlarda video olgusunun giderek artan bir boyutta önem kazanmasıyla iyice güncellenen "sinema-video yasası" nihayet TBMM'den geçti. Hem de müzik eserlerini de kapsamına alarak. Müzik sanatçılarımızın yaptıkları 'develi' gösteriyi karşılıksız bırakmayan hükümet, iki gün süren görüşmeler sırasında tasarıya eklemeler yaparak, müzik eserlerini ve müzik sanatçıları yasa hükümlerinden, bu arada yasanın getirdiği ağır sansürden yoksun bırakmadan!

Bu güne dek tasarıya ilişkin olumlu görüş ve değerlendirmelerle karşılaşan (Arkası Sa. 13, Sü. 6'da)



70 yaşındaydı

Prof. Kaplan toprağa veriliyor

Perşembe günü geçirdiği bir kalp krizi sonucu ölen Edebiyat Tarihçisi Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın cenazesi bugün Beyazıt Camii'nde kılınacak öğle namazından sonra toprağa verilecek.

13. Sayfada